

บทคัดย่อ

พหุวัฒนธรรมนิยมในฐานะจุดยืนทางศีลธรรมและการเมือง และในฐานะนโยบายของรัฐ พัฒนาขึ้นในบริบทของประเทศตะวันตกเป็นหลัก จากจุดเริ่มต้นในทศวรรษที่ 1970 ในฐานะนโยบายอย่างเป็นทางการของรัฐในประเทศแคนาดาและออสเตรเลียและแนวทางของรัฐในการปฏิบัติต่อความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในประเทศยุโรปบางประเทศและสหรัฐอเมริกา ที่ผ่านมามีข้อวิพากษ์ต่อพหุวัฒนธรรมนิยมอย่างกว้างขวาง รวมทั้งข้อวิพากษ์จากนักสตรีนิยม ในสองถึงสามทศวรรษที่ผ่านมา พหุวัฒนธรรมนิยมได้กลายเป็นวาทกรรมระดับโลกและได้รับการรับรองจากองค์กรระหว่างประเทศที่เรียกร้องให้รัฐต่างๆ ให้การสนับสนุนความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมภายในรัฐ เมื่อแนวคิดนี้กระจายไปในที่ต่างๆ ความหมายของพหุวัฒนธรรมนิยมเริ่มไม่ชัดเจนและขึ้นอยู่กับบริบท ในบทความนี้ ผู้เขียนสำรวจสถานะข้อโต้แย้งเรื่องพหุวัฒนธรรมนิยมในประเทศไทยในขณะที่แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางวัฒนธรรมและสิทธิของคนกลุ่มน้อยในประเทศอยู่ในช่วงก่อตัว คำภาษาไทย “พหุวัฒนธรรม” ที่หมายถึงพหุวัฒนธรรมนิยม (multiculturalism) และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (cultural diversity) ถูกใช้โดยนักวิชาการและภาคประชาสังคม ในการทำทนายวาทกรรมหลักเกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรม การครอบงำทางวัฒนธรรม ตลอดจนการรวมศูนย์อำนาจการบริหารของกรุงเทพฯ เมื่อไม่นานมานี้ หน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความหลากหลาย ความสนใจใหม่ๆ ต่อความหลากหลายในประเทศไทยได้รับแรงบันดาลใจจากแนวคิดและการปฏิบัติสากลว่าด้วยสิทธิพลเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏอิทธิพลของความสัมพันธ์ทางสังคมแบบลำดับชั้นซึ่งมีมาตั้งแต่ก่อนการเกิดขึ้นของรัฐสมัยใหม่

คำสำคัญ: พหุวัฒนธรรมนิยม, ความหลากหลาย, ประเทศไทย, นโยบายรัฐ

Abstract

Multiculturalism as a moral and political position and state policy towards diversity has developed primarily in the Western context. Since its conception in the 1970s as formal state policy in Canada and Australia and state-endorsed approach to ethno-cultural diversity in some European countries and the US, multiculturalism has generated debates and criticisms including those from feminists. Over the past few decades, multiculturalism has become a global discourse endorsed by international organizations that demands states to accommodate ethno-cultural diversity. The meaning of multiculturalism has become unclear and highly context-dependent as the concept travels. In this paper, I explore the state of the multicultural debate in Thailand where the concepts of minority and cultural rights are in their formation stage. The Thai term *pahuwattanatham* (multiculturalism and cultural diversity) has been deployed by academics and civil society to challenge the normative discourse of Thai cultural homogeneity and Bangkok cultural domination and administrative centralization. More recently, the promotion of diversity has also been embraced by state agencies and policy makers. While the new emphasis on diversity in Thailand is inspired by cosmopolitan norms of civic citizenship, it is also enmeshed in existing hierarchical social relations that predate the Thai modern state.

Keywords: Multiculturalism, diversity, Thailand, National Policy